

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri:

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâsli **GAD FRANKO**

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi
ikinci hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk
Fakültesi Müderrislerinden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mah-
kemesi azasından

Ali Kemal B. İstanbul Hukuk Fa-
kültesi Müderrislerinden

M. Şarl Kroza İstanbul Hukuk Fa-
kültesi Müderrislerinden

M. Aşil mester. Paris Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şevgran. Paris Hukuk Fa. fahri
Müderrislerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mec-
muası tahrir heyetinden

Bahir B. Kavanin ihzari komisyonu
azasından

Hamdi Halim B. Avukat

Adres: Galata Bahtlıyar han Avukat Gad Franko Bey yazihanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

**Bir senelik abonemanı Posta ücretile beraber
400 kuruştur.**

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

BANKALAR MATBAASI

Haim, Rozio ve Ş^{ko}

1932

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Her ayın on beşinde neşrolunur

TETEBBÜLER

DOCTRINE

Hukukî fikirler:

REFLEXIONS JURIDIQUES

Yemin Meselesi

Mecmuamize derc edilmek üzere toplattığım temyiz mukarreratı arasında yemine mütedair bir ilâm nazari dikkatimi celp etmiş idi. 15 Temmuz 932 tarihli nüshanın 24 numarolu sahifesinde intişar eden bu ilâm bir icar mukavelesinin temdidi icra edilup edilmediğine ve hitami mukaveleden sonra müstecirden yevmi icarei mukarrere tahsiline mahal olup olmadığına mütedair olup bir defa nakz edildikten sonra bidayeten ısrar edilmesi üzerine Hey'eti Umumiyece nakz kararı tasvip edilğinden bilittiba verilen ilâm temyizce bittetkik (Yeminin ifasındaki noksan nakzi mucip görülmemesine) binaen tasdik edilmiştir.

Maelesef, tabii kesreti meşğaleden naşi temyiz ilâmları pek muhtasar yazılmakta olduğundan bu küçük ifadede bir mana çıkarmak mümkün olmamış idi. Meselenin mahiyeti ilâmdan anlaşılıyor. Mucir Sovyet konsolosu tahti tasarrufunda bulunan bir haneyi icar ve müddeti icareden sonra geçen her gün için muayyen ve mukarrer bedel icareyi dava etmiş ve müstecir müddealeyh ise tecdidi akıt vuku bulduğunu iddia ve ispat müddeaya zihninde müddeiye yemin teklif etmiş idi. Temyiz ilâmına göre müddei mucirin aldığı yemin noksandır; ancak bu noksan mucip nakiz görülmemiştir.

Demek ki Mahkemei Ulyamıza göre yeminin bazı noksanlar ile beraber makbul olması mümkündür; Fakat metni ilâmda yemin nasıl alınmıştır, noksan ne noktadadır tasrih edilmediğinden bu mütaleadan layikile istifadeye imkân görülmemiştir.

Meseleyi anlamak için asliye mahkemesinin ilâmını aradım ve elde ettim. Aynı ilâmi yine 15 temmuz 932 tarihli nüshada temyiz ilâmının yanında neşr ettim. Ondan meselesin kühû anlaşılacaktır.

Tecdidi akit olup olmadığı hakkında mucire yemin teveccüh etmesi üzerine Sovyet memurlarından Mat Mastar efendi (Yemini kabul ve ancak namus üzerine yemin edeceğini ve çünkü Allah tanımadığı için Allahın üzerine yemin etmiyeceğini) söylemiş ve Mahkeme ekseriyetle bu suretle yemin tevcihine karar vermiş idi. İşte Mahkemei Temyize göre bu yemin noksan ise de nakzi hükmü mucip değildir.

Bazı arkadaşlar bu hükümde isabet görmeyorlar ise de bendeniz Mahkemei Ulyanın kararında büyük bir isabet görüyorum. Nazarî dikkati calip bir nokta var ki usul muhakematî cezaiyede yemin için (Allahım üzerine) kelimesinin istimalı mecburiyeti yoktur; yemin bir ifadeyi tevsiktir; Her halde yemin edenin kanaatına göre ifa edilmesi zaruridir. Onun içindir ki bundan evvel her kese kendi kitabı üzerine yemin ettirilmesi usulu kabul edilmişidi. Eski nazariyelere göre (yemin bir vakianın ve bir taahhüdün doğru olduğu hakkında ülûhiyeti istişhade matuf bir akittir) diye tarif edilirdi. Halbuki müruru zamanla kanaatlar da husule gelen tahavüller nazari itibara alınarak ülûhiyetin istişhadi mecburiyeti ortadan kaldırılmıştır. Fakat (Yemin ederim) tabirinin mecburiyeti heman umumi denilecek derecede kabul edilmiştir. Buna da lüzum görmeyenler de vardır.

Arkadaşların itirazi prensipe değildir, yani her kesin kendi kanaatına göre yeminetmesi doğru olduğu ve Allaha inanmadığını söyleyen bir adamı (Alahım üzerine yemin ederim) demeye mecbur etmek hakikata mugayir bir teminata sevk etmek olduğundan varidi hatir olmayacağını kabul etmekle beraber usulu muhakemenin maddesi hali hazırında bulundukçe ve yeminin (Allahım ve namusum üzerine yemin ederim) şeklinde olacağı tespit edilmiş bulundukça buna karşı yapılan yeminin makbul olmaması lâzım geleceğini ve bu maddenin müstacelen tadili iktiza edeceğini söylemektedirler. Bendeniz bu fikre iştirak etmiyorum. Fransada bile Allah namına yemin etmekten dinlerince memnu olan bir anababtistin kendi vicdani üzerine yaptığı yemin yüz yirmi sene evvel bile muvafık görülerek kabul edilmiştir.

Hakim, kanunun temin etmek istediği gayeyi göz önünde tutmağa mecbur olup indelicap maddenin ruhule harakete selâhiyetini tanımak lâzım gelir. Bu def'a da (Allahım namına yemin ederim) deyemeyen ada-

min (namusum ve vicdanım üzerine yemin ederim) denmesine rağmen yeminden istinkâf etmiş deyerek davasının reddi yoluna gitmek ihkaki hak ve ifai adalet gibi mahkemelerin hikmet ve ciddiyetine mu-nafi bir netice elde edilmiş olur. Her halde usulu muhakemedeki ku-yudu bertaraf ederek şekli yemini daha geniş bir surette tespit ettir-mek şayani kayt ve arzu ise de arada yemin edenlerin kanaati viceda-niyelerini nazari itibara alarak o kanaat hilafında bir şekli yemin ile mükellef tutulmaları ruhu madelete daha muvafık düşer; ve İstan-bul asliye ikinci hukuk mahkemesinin nazariyesi ve bu nazariyeyi tasvip buyuran temyiz dördüncü hukuk dairesinin tarz mütaleası her noktai nazardan şayani taktir ve tasvip olduğuna kaniim.

Kitaplar

Okuyucularımın neşriyat vadisindeki himmet ve gayretlerini tezkâr etmek bir hukuk mecmuasının vazifesidir; Mülkiye mektebi beynelmillel hukuk mualimi Nemli Zade Ethem bey efendi biraderimiz iki eserin tercümesini neşretmiştir. Biri Prezolini nin *Faşizm* unvani risalesi diğeri da baron Noldeun *bolşevik rejimi* hakkındaki kitabıdır. Her ikisi, harekâti fikriyede pek mühim bir yer işgal eden bu iki harekât hakkında eyi ve sahih bir fikir edinmeğe hadimdir; Umumi efkârimiz ne bolşevizm gibi yüz altmış milyon ehaliye tatbik edilen bir rejimin ne de Faşizm gibi hemen hemen bolşevizmin aksi kutbunda birleşmiş bir usul idarenin esaslarını bigâne kalamaz. Pek kıymetli bir müddekik olan Ethem bey efendinin bu tercümeleri yapmaktaki himmeti şayani tezkâr ve şükrandır.

Haydar Rifat beyefendi de tahriri faaliyetine de germi vermek-tedir. Neşrettiği tercümeler mütemadiyyen tevali etmektedir. [Emil Lüd-vigin meşhur (14 temmuz) nam eserini lisanımıza nakl ettiği gibi (Le-nin) namındaki eseri de tercüme etmiştir.

Bu himmetlerin hukukçu arkadaşlarımızda südur etmesi ayrıca memnuniyetle kayt edeceğimiz hususlardandır.

Milâsli

Gad Franko